

(Veiksmo įgyvendinimo koncepcijos forma)

VEIKSMO ĮGYVENDINIMO KONCEPCIJA

Veiksmas	Kultūrinės edukacijos administravimo platformos ir kultūros edukatorių tinklo sukūrimas siekiant užtikrinti kokybišką ir įvairialypį kultūros ugdymą bei nuoseklų koordinavimą
Investicijų kryptis	Žmogiškasis kapitalas
Atsakinga ministerija	Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija
Veiksmo plėtotojas	Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

1. SPRENDŽIAMA PROBLEMA, JOS PRIEŽASTYS

Problema.

Daugiamečiai PISA tyrimai¹ (2018, 2015, 2012) rodo žemesnius nei EBPO vidurkis Lietuvos mokinių pasiekimus. Kas ketvirtas mokinys Lietuvoje nepasiekia 2 iš 6 pasiekimų lygmens, t. y. bazinio žinių lygmens. Didžiausias atsilikimas yra rodomas žinių pritaikymo lygmenyse bei atliekant užduotis reikalaujančias aukštesniųjų mąstymo gebėjimų. Ypač tokių kompetencijų kaip kritinis ir kūrybinis mąstymas, gebėjimas spręsti kompleksines programas, emocinis intelektas. Būtent šios kompetencijos įvardijamos kaip svarbiausios ateičiai², dėl to nuolatos keliamas klausimas dėl mokinių pasirengimo studijoms ir, vėliau, darbo rinkai, galimybių orientuotis į aukštesnės pridėtinės vertės kūrimą.

2019 m. ES Tarybos išvadose dėl jaunųjų kūrybingų kartų³ akcentuojama, kad meninių ir kūrybinių įgūdžių, taip pat talento ugdymas – inovacijų, įskaitant socialines inovacijas, varomoji jėga siekiant pažangaus, tvaraus ir tolydaus augimo. Kultūriniai ir kūrybiniai įgūdžiai, įgyti formaliojo ir neformaliojo švietimo metu suteikia jaunuoliams įrankių, padedančių išradingai spręsti problemas ir dirbti bendradarbiaujant bei eksperimentuojant.

Daugybė tyrimų rodo, kad kultūrinė edukacija yra ypač naudinga žemos socialinės ekonominės (SEK) padėties vaikams, daranti statistiškai reikšmingą įtaką visose pagrindinėse mokslo srityse⁴. Šis tyrimas rodo, kad žemo SEK mokiniai, aktyviai įsitraukę į kultūrinį ugdymą, turi penkis kartus didesnę tikimybę baigti mokyklą, nei žemo SEK mokiniai, kurie į tokį ugdymą neįsitraukė. Skirtis labai ryški ir lyginant mokinius, kurie planuoja baigti bakalauro studijas: kultūrinė edukacija padidina žemo SEK mokinių siekį siekti aukštojo mokslo diplomo nuo 42 iki 61 procento. Kiti

¹ PISA tyrimo duomenis galima rasti čia: <https://www.oecd.org/pisa/>.

² The Future of Jobs, World Economic Forum: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs.pdf.

³ Europos Tarybos išvados dėl jaunųjų kūrybiškų kartų (2019/C 189/06): <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/Off40a97-876c-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-It/format-HTML/source-117074530>.

⁴ James S. Catterall, Susan A. Dumais, Gillian Hampden-Thompson. The Arts and Achievement in At Risk Youth: Findings from Four Longitudinal studies: <https://www.arts.gov/sites/default/files/Arts-At-Risk-Youth.pdf>.

tyrimai taip pat rodo, kad kultūrinė edukacija padidina tikimybę, kad mokinys įgis aukštojo mokslo diplomą¹.

Didžiosios Britanijos edukacinės intervencijos, konkrečiai Kūrybinių partnerystės programa, remiantis duomenimis apskaičiuoja, kad ši intervencija pagerina nuo 4,4 iki 7,5 procentų mokinių baigiamųjų egzaminų pažymius². Remiantis šia prielaida apskaičiuojama, kad į Kūrybines partnerystes investuotas 1 svaras atneša 15,3 svarų gražą dėl vėliau aukštesnes pajamas uždirbančių absolventų.

Lietuvoje atlikti tyrimai taip pat rodo teigiamą kūrybinių intervencijų įtaką mokiniams: padidėjusi mokinių motyvacija, aukštesni pasiekimai ir apskritai pozityvesnės aplinkos mokymuisi kūrimas³.

Užsienio patirtis rodo, kad vien muzikos ar dailės pamokų nepakanka, kad mokiniai būtų įtraukti į kokybiškas meninės ir kultūrinės edukacijos veiklas. Viena iš neseniai Lietuvoje sėkmingai įdiegtų priemonių, siekiančių atliepti šias problemas, yra Kultūros pasas, kurį labai pozityviai vertina Lietuvos mokyklos. Tačiau ši priemonė apima palyginus siaurą kultūrinės edukacijos lauką bei dėl administracinių apribojimų yra naudojama pakankamai rezervuotai ir neišnaudoja turimo potencialo.

Lietuvoje nėra išplėtos ir sėkmingai įdiegtos kompleksinės priemonės, kurios leistų išnaudoti esantį kultūrinės edukacijos potencialą: a) sistemingas kultūrinės edukacijos plėtros darbas, kurį pajėgtų atlikti tik šiam konkrečiam tikslu dirbantis kompetencijų centras; b) kultūros tiekėjų ir mokyklos darbuotojų kompetencijų kėlimas, atliepiant naujausias kultūros edukacijos tendencijas; c) pasaulyje pasiteisusių transformacinių kultūrinių partnerystės plėtojimas d) šiuo metu egzistuojančių sėkmingų praktikų (tokių kaip kultūros pasas) potencialo išpildymas, pasitelkiant modernias technologines priemones.

Intervencija.

Planuojama intervencija nacionaliniu mastu sukurs kultūrinės edukacijos sistemą ir įrankius nuosekliai įgyvendinti kultūrinės edukacijos tikslus: formuoti būtinas ateities žmogaus savybes, skatinti mokinių kūrybingumą ir kritinio mąstymo kompetencijas, padėti jiems ugdyti įgūdžius, kurie stiprina jų motyvaciją siekti išsikeltų tikslų, yra svarbūs jų gerovei, mokymuisi, bendrumo jausmui, aktyviam pilietiškumui, socialinei įtraukčiai ir būsimoms įsidarbinimo galimybėms arba gebėjimui pradėti verslą.

Intervencijos logika grįsta siekiu mokiniams sudaryti kūrybiniais metodais grįsto formaliojo ugdymo ir dalyvavimo kultūriniame gyvenime galimybes, mažinti skirtumus, socialinę ir geografinę nelygybę, tam pasitelkiant kūrėjus, kultūros įstaigas bei organizacijas ir naudojant šiuolaikiškus IT sprendimus.

Sprendžiant problemą bus sukurta kultūrinės edukacijos sistema, koordinuojama kultūrinės edukacijos kompetencijų centro ir sujungianti paklausą (mokinių poreikius) ir pasiūlą (kultūros edukacijos paslaugas).

Kultūrinės edukacijos sistema apimtų:

1. Kultūrinės edukacijos koordinatorių tinklą, kompetentingai organizuojantį kultūrinės edukacijos paslaugas tiek formaliajame ugdyme (kūrybinės partnerystės), tiek neformaliajame ugdyme (kultūros pasas).
2. Kultūrinės edukacijos administravimo platformą, grįstą inovatyvia blokų grandinių technologija, kuri leis minimaliomis administravimo sąnaudomis įgyvendinti kultūrinės edukacijos priemones formaliajame ugdyme (kūrybinės partnerystės) ir išspręst kultūros paso, iki šiol įgyvendinamo laikiniais IT sprendimais, administravimo problemą.

¹ National Plan for Cultural Education: <https://culturallearningalliance.org.uk/first-response-the-national-plan-for-cultural-education/>.

² The Costs and Benefits of Creative Partnerships: <https://www.creativitycultureeducation.org/wp-content/uploads/2018/10/PWC-report-the-costs-and-benefits-of-creative-partnerships.pdf>.

³ Kūrėjų ir mokytojų partnerystės transformuojant ugdymą tyrimas: http://www.kurybinespartnerystes.lt/admin/spaw2/uploads/files/20141216%20Kureju%20ir%20mokytoju%20partneryste_Galutine%20santrauka_isplestine_20140827.pdf.

⁴ Kūrėjų vaidmuo sprendžiant ugdymo problemas mokykloje: <http://www.kulturostyrimai.lt/wp-content/uploads/2018/02/K%C5%ABr%C4%97j%C5%B3-vaidmuo.pdf>.

Siūloma intervencija užtikrins kultūrinės edukacijos paslaugų prieinamumą visiems Lietuvos mokiniams (apie 320 000), galimybę mokykloms dalį formaliojo ugdymo organizuoti kūrybinių partnerysčių formatu, metodologinę pagalbą kultūros edukacijos koordinatoriams ir kultūros edukacijos paslaugų teikėjams, mokytojų kūrybinių kompetencijų stiprinimą įtraukiant juos į kūrybines partnerystes.

Kultūrinės edukacijos administravimo platforma garantuos kokybišką kultūros ir meno paslaugų atranką, vartotojams (mokytojams, mokiniams, jų tėvams, paslaugų teikėjams, koordinatoriams) patogią prieigą, sudarys galimybes kultūrinės edukacijos paslaugas teikti nuotoliniu būdu, o tai ypač aktualu pandemijos atveju ar esant sezoninių ligų protrūkiui.

Siūloma intervencija prisidės prie Lietuvos ekonomikos skatinimo ugdant ateities visuomenei būtinas žmogiškojo kapitalo kompetencijas, subalansuojant kultūros edukacijos paslaugų paklausą ir pasiūlą, sudarant sąlygas dirbti individualiems kūrėjams (individualios veiklos ar naujų darbo vietų forma).

2. Tikslas ir stebėsenos rodikliai

Veiksmo tikslas – stiprinti kultūrinės kompetencijas ir jų pagalba ugdyti kitus ateičiai būtinus mokinių gebėjimus, pasitelkiant kultūrinės edukacijos sistemą (nuoseklų edukatorių kompetencijų vystymą ir pagalbą jiems, kūrybinių partnerysčių praktines intervencijas bei naudojant pritaikytą IT sistemą).

Rezultato rodikliai:

- sukurtų partnerysčių skaičius (40). Rodiklio pasiekimo momentas – 2021-12-31;
- dalyvavusių programos veiklose mokinių skaičius (7000). Rodiklio pasiekimo momentas – 2021-12-31;
- parengtų (apmokytų) mokytojų, bibliotekininkų ir kitų asmenų dirbančių su kultūros edukacija skaičius (400). Rodiklio pasiekimo momentas – 2021-12-31

Produkto rodiklis:

- Sukurta ir išbandyta platforma – 1 vnt. Rodiklio pasiekimo momentas – 2021-12-31.

Kiti rodikliai:

Įtraukta papildomų, poreikį atitinkančių, kultūrinių paslaugų veiklų skaičius – 100 vnt.
Platformos paslaugų teikiamos naudos gavėjų skaičius – 350 tūkst.

Poveikis valstybės biudžetui:

- Efektyvios IT sistemos naudojimas mažina jos administravimo kaštus ir taip pat laiką, kuris tiek paslaugų tiekėjų, tiek vartotojų yra praleidžiamas sistemoje, tokiu būdu leidžiant tą laiką skirti pridėtinę vertę kuriančioms veikloms.
- Konsultacijų bei mokymų teikimas kūrėjams (ypač jauniems) leis jiems pasiūlyti savo paslaugas ugdymo įstaigoms ir tokiu būdu sudarys galimybių užsidirbti.

Tikslinės grupės ir naudos gavėjai:

Lietuvos mokyklų bendruomenės, t. y. 329 292 mokiniai (201–2019 m. Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis), mokytojai ir kiti mokyklos darbuotojai, prisidedantys prie kultūrinės edukacijos – 32 880 (2018–2019 m. Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis), tėvai ar globėjai – ne mažiau nei 300 000 (duomenys neskelbiami), Lietuvos kultūros ir meno įstaigos, menininkai ar kultūros edukatoriai (2020 m. birželio mėn. duomenimis buvo 900 paslaugų teikėjų, skaičiai nuolatos auga).

3. Reikalavimai veiksmui (projektui) ir pareiškėjams. Projektų atranka	
<p>Nors DNR aprašo 1 priede atsakinga ministerija – Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, (bendradarbiaujant su Kultūros ministerija), koncepciją teikia Kultūros Ministerija, bendru abiejų ministerijų sutarimu ir suderinus su Finansų ministerija darbine tvarka. Veiksmas bus įgyvendinamas vienu projektu, kurį įgyvendins M. Mažvydo biblioteka. Projektas įgyvendinamas be partnerių, t.y. tik M. Mažvydo biblioteka. Paslaugų ir prekių įsigijimui bus skelbiami viešieji pirkimai, konkrečios atrankos sąlygos, kriterijai, kokybiniai reikalavimai ir kitos sąlygos bus nurodytos atskirų pirkimų dokumentuose, tad atskirų reikalavimai ir pagrindimai koncepcijoje nenurodomi.</p> <p>Veiksmas nėra valstybės pagalbos objektas, nes grynujų pajamų negeneruoja ir viešosios paslaugos (kultūrinės edukacijos veiklos) teikiamos naudos gavėjams neatlygintinai.</p>	
4. Įgyvendinimo terminai ir finansavimas	
<p>Veiksmo projektų priemonės suplanuotos atsižvelgiant į numatytą reikalavimą investicijas įvykdyti iki 2021 m. gruodžio 31 d.</p> <p>Vėliausia sutarčių sudarymo data – 2021 m. lapkričio 10 d., atsižvelgiant į tai jog planuojama pirkti komunikacijos (viešinimo, renginių organizavimo) paslaugas (vertė 2000), siekiant pristatyti sukurtus sprendimus. Didesnės vertės pirkimo galutinė sutarčių sudarymo data yra 2021 m. rugpjūčio 5 d. Didžiausių pirkimų sutarčių sudarymo galutinė data visais pirkimų atvejais yra ne vėlesnė nei 2021 m. I ketvirtis. Šių pirkimų įvykdymui intensyviai bus pradėta rengtis iškart po to, kai koncepcijai pritaris Investicinis komitetas.</p> <p>Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka yra suplanavusi investicijų priemones įgyvendinti viešųjų pirkimų būdu, todėl tik nedidelė dalis investicijų numatoma panaudoti 2020 metais.</p> <p>Esamos situacijos analizė, taip pat turima praktika Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos įgyvendintuose projektuose leidžia numatyti galimas rizikas bei tikslingai susiplanuoti numatytų lėšų įsisavinimą bei išmokėjimą iki 2021 m. gruodžio 31 d.</p>	
5. Veiksmas gali būti finansuojamas iš 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų lėšų	☐
6. Veiksmas įgyvendinamas skėtiniu būdu (t. y. veiksmo projektus atranka veiksmo plėtotojas)	☐

VEIKSMO INFORMACIJA FINANSINIAM IR EKONOMINIAM VERTINIMUI

Informacijos tipas		Už veiksmo įgyvendinimą atsakingos ministerijos teikiama informacija			
1.	Numatomas veiksmo svarstymas Investicijų komitete	Planuojama 2020 m. rugpjūčio 14 d.			
2.	Numatoma veiksmo įgyvendinimo pradžia	Po pritarimo koncepcijai Investiciniame komitete (nuo 2020 m. rugsėjo 1 d.)			
3.	Siekiamas rezultatas ir rezultato matavimo vienetas	<p>Veiksmo pabaigoje (2021 m.) bus pasiekta:</p> <p>Rezultato rodikliai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sukurtų partnerysčių skaičius (40). Rodiklio pasiekimo momentas – 2021-12-31; - dalyvavusių programos veiklose mokinių skaičius (7000). Rodiklio pasiekimo momentas – 2021-12-31; - parengtų (apmokytų) mokytojų, bibliotekininkų ir kitų asmenų dirbančių su kultūros edukacija skaičius (400). Rodiklio pasiekimo momentas – 2021-12-31 <p>Produkto rodiklis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sukurta ir išbandyta platforma – 1 vnt. Rodiklio pasiekimo momentas – 2021-12-31. <p>Kiti rodikliai:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Įtraukta papildomų, poreikį atitinkančių, kultūrinių paslaugų veiklų skaičius – 100 vnt. -Platformos paslaugų teikiamos naudos gavėjų skaičius – 350 tūkst. 			
4.	Veiksmo investicijos				
Eil. Nr.	Veiksmo veiklos	Veiklų fiziniai rodikliai	Investicijos ¹	2020 m.	2021 m.
	<i>Kultūrinės edukacijos administravimo platformos sukūrimas</i>	<i>Sukurta platforma – 1 vnt.</i>	<i>1004029,76 (iš jų pirkimams 965000).</i>	<i>39757,44</i>	<i>964272,32</i>
	<i>Kultūrinės edukacijos kompetencijos centro vystymas bei kūrybinių</i>	<i>Parengtų mokytojų ir kitų su kultūros edukacija dirbančių asmenų skaičius – 400; Mokinių, dalyvavusių</i>	<i>1351037 (iš jų pirkimams 1114999,88).</i>	<i>109009,2</i>	<i>1242027,8</i>

¹ Jei veiklai numatyta suma nurodyta be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM), nurodykite „be PVM“. Jei sumos nurodytos su PVM, nurodykite PVM tarifą. Kai įgyvendinant veiklą patiriama išlaidų, kurioms galioja skirtingi PVM tarifai, nurodykite tą tarifą, kuris taikomas didžiajai daliai veiklos išlaidų, arba veiklą išskaidykite į kelias veiklas pagal skirtingus PVM tarifus.

	<i>partnerysčių įgyvendinimas</i>	<i>kūrybinių partnerysčių intervencijose, skaičius – 7000. Kultūrinės edukacijos stiprinimo ir plėtros studija (strategija) – 1 vnt. Naujos aktualios kultūrinės edukacijos paslaugų pasiūlos skaičius – 100 vnt. Atliktų veiklų poveikio tyrimų skaičius – 1 vnt.</i>			
	<i>Projekto administravimo išlaidos</i>		<i>144500</i>	<i>35750</i>	<i>108750</i>
<p>Plane numatytų veiklų palaikymo – administracinės išlaidos yra įtrauktos į investicijų sumas ir sudarys 5,78% tiesioginių išlaidų sumos (atitinka teisės aktuose nustatytas netiesioginių išlaidų ribas).</p> <p>Investicijų apimtyje taip pat numatytos darbo užmokesčio išlaidos priemonės įgyvendinantiems darbuotojams. Įkainiai nustatyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymu ir vidine Darbuotojų darbo apmokėjimo sistema.</p>					
5.	Reinvesticijos	Nėra.			
6.	Veiklos ir palaikymo (atnaujinimo) sąnaudos	<p><i>Metams reikės 29272.32 € sukurtos sistemos išlaikymui. Ji pakeis kitą, šiuo metu naudojamą ir ne tokią funkcionalią bei efektyvią, todėl realus lėšų poreikis bus mažesnis (dabartinės sistemos administravimo kaštai (darbo užmokestis) metams yra apie 95 tūkst.). Sukurta sistema reikšmingai leis taupyti ją besinaudojančių laiko sąnaudas ir tą laiką skirti veikloms, generuojančioms pridėtinę vertę atlikti. Dalis veiksmė esančių veiklų yra eksperimentinio pobūdžio, naujų, iki šiol neegzistavusių paslaugų kūrimas, gerųjų užsienio šalių praktikos perkėlimas ir t.t. Ne visos veiklos bus vienodai efektyvios, todėl yra numatyta atlikti visų veiklų poveikio vertinimą ir remiantis juo priimti sprendimą dėl tolimesnio reikalingo efektyviausio paslaugų krepšelio. Remiantis šia analize bus įmanoma numatyti reikalingas tolimesnes išlaidas sistemos išlaikymui ir plėtrai. Visų lėšų poreikio šaltiniai yra arba valstybės biudžeto asignavimai, arba ES SI lėšos.</i></p>			
7.	Veiklos pajamos	Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka iš šio veiksmo pajamų neturės.			
8.	Socialinė ir ekonominė nauda (žala)	<i>Bent 7000 mokinių dalyvaus kūrybinių partnerysčių intervencijose (vidutiniškai po 583 iš kiekvienos klasės).</i>			

		<p><i>Dėl atliktos intervencijos 6% padidės mokinių, siekiančių aukštojo mokslo skaičius¹, t.y. 35 kiekvienai laidai. Remiantis 2018 m. Statistikos departamento atlikto tyrimo Bruto darbo užmokestis (mėnesinis) (DUS tyrimas, kas 4 metai) duomenimis realus asmens neturinčio aukštąjį ir turintį aukštąjį BRUTO atlyginimų skirtumas (indeksavus BRUTO, atsižvelgiant į mokesčių reformą) yra 8241.35 €. Iki 2030 m. bendra pridėtinė vertė vien dėl šio rodiklio pasiektų 6,057 mln. €.</i></p> <p><i>Taip pat sustiprinti mokinių gebėjimai pagerins jų integraciją į darbo rinką (sumažins nedarbą).</i></p> <p><i>Teigiamas pokytis mokytojams lems didesnę pasitenkinimą savo darbu ir norą likti dirbti mokykloje, kas leis sumažinti samdos, perkvalifikavimo ir kitus kaštus bei išlaikyti aukštos kvalifikacijos specialistą, tokiu būdu teikiant kokybiškesnį ugdymą.</i></p> <p><i>Laiko ir piniginių sąnaudų sutaupymai (darbo laiko vertė). Sutaupomas viešojo sektoriaus darbuotojų laikas, inovatyvių sprendimų pagalba automatizuojant ir optimizuojant užduočių atlikimą.</i></p>
9.	Egzistuojantys teisiniai ar funkciniai apribojimai, rizikos	<p>Teisinių ir funkcinių kliūčių pradėti ir įvykdyti numatytas veiklą nėra.</p> <p>Antros COVID-19 bangos bei griežtesnių apribojimų taikymo rizika labai reali, bet projekto veiklų įgyvendinimui tai darytų labai mažą įtaką.</p> <p>Egzistuojanti rizika – paslaugų įsigijimo vėlavimas. Siekiant mažinti šią riziką projektą įgyvendinanti organizacija parengs detalų projekto įgyvendinimo planą, apimančią visas veiklas, numatant konkrečias datas, terminus, turimą laiką ir žmogiškuosius išteklius, jų krūvio paskirstymą. Užsitęsęs atskirų Projekto paslaugų įsigijimui bus trumpinami Projekto įgyvendinimo terminai.</p>

Veiksmo finansinis ir ekonominis vertinimas atliekamas pagal standartizuotą skaičiuoklę. Skaičiuoklė viešai prieinama adresu: <https://pplietuva.lt>.

Pastaba. Veiksmų informacijos finansiniam ir ekonominiam vertinimui formoje vartojamos sąvokos ir turinys atitinka investicijų projektų rengimo metodiką, patvirtintą viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337, todėl rekomenduojama prieš pildant formą susipažinti su šia metodika, kuri viešai skelbiama adresu:

https://pplietuva.lt/lt/docview/?file=%2Fpublications%2Fdocs%2F857_a6c4a595d206b8563c542c25a7f3df52.pdf.

¹ The Costs and Benefits of Creative Partnerships: <https://www.creativitycultureeducation.org/wp-content/uploads/2018/10/PWC-report-the-costs-and-benefits-of-creative-partnerships.pdf>.

